

Cykl: Rola i modele fundacji w Polsce i w Europie

**Seminarium V: Fundacja pożytku publicznego – funkcja i sposób działania
Wyniki panelu eksperckiego**

2009-08-04

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3
Podsumowanie wyników	4
PODSTAWOWE INFORMACJE O PANELU	4
OMÓWIENIE WYNIKÓW	4
POJĘCIE POŻYTKU PUBLICZNEGO.....	4
UMIEJSCOWIENIE POŻYTKU W PRZEPISACH PRAWNYCH	5
STATUS ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO	7
REJESTRACJA ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO.....	13
OBOWIĄZKI ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO	14
DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO A DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA.....	18
PRZYWILEJE ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO.....	20
NADZÓR NAD ORGANIZACJAMI POŻYTKU PUBLICZNEGO	23
SANKCJE ZA DZIAŁANIE NIEZGODNE Z WYMOGAMI DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO	25

Wstęp

Celem panelu eksperckiego przeprowadzonego w dniach 17 lipca – 2 sierpnia 2009 r. było poznanie opinii jak najszerszego grona osób zainteresowanych problematyką funkcjonowania fundacji w Polsce na temat zagadnień podjętych na piątym seminarium z cyklu „Rola i modele funkcjonowania fundacji w Polsce i w Europie”, poświęconemu relacjom pomiędzy działalnością fundacji a sferą działalności pożytku publicznego, w szczególności zaś koncepcji fundacji pożytku publicznego. Kwestionariusz ankietowy, w którym zawarliśmy podsumowanie głównych problemów związanych z tym aspektem prawa fundacyjnego wysłany został do ponad 250 osób: przedstawicieli środowiska organizacji pozarządowych, parlamentu, administracji publicznej, środowisk akademickich i prawniczych. Wśród adresatów znaleźli się zarówno słuchacze seminarium, jak i ci, którzy nie mogli w nim uczestniczyć. Kwestionariusz wypełniło w sumie 79 osób, przy czym 16 udzieliło odpowiedzi tylko na część pytań. Poniżej publikujemy podsumowanie panelu – wpisane w treść ankiety zestawienie odpowiedzi na wszystkie zamieszczone w niej pytania. Dla każdego pytania prezentujemy tabelaryczny rozkład opinii wszystkich uczestników panelu, a także wykresy ukazujące zróżnicowania opinii w postaci graficznej. **Wykresy różnią się od zestawień tabelarycznych tym, że nie uwzględniają informacji o liczbie panelistów, którzy nie udzielili odpowiedzi na dane pytanie** (stąd różnice procentów w tabelach i na wykresach).

Serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy uczestniczyli w tym i wszystkich poprzednich edycjach panelu. Państwa odpowiedzi pozwolą rzetelnie opisać wyobrażenia środowiska ekspertów na temat modelu funkcjonowania fundacji w Polsce i sformułować rekomendacje dotyczące pożądanых działań w tym zakresie. Sformułowaniu tych rekomendacji poświęcony będzie osobny raport (planowany na wrzesień 2009 r.), zbierający wyniki wszystkich edycji panelu.

Przeprowadzenie panelu było możliwe dzięki uprzejmości Stowarzyszenia Klon/Jawor, które pomogło nam w dopracowaniu pytań ankietowych i udostępniło mechanizm przygotowany na potrzeby badań Indeksu Społeczeństwa Obywatelskiego. Za nieocenioną pomoc i wkład pracy serdecznie dziękujemy!

Podsumowanie wyników

PODSTAWOWE INFORMACJE O PANELU

Czas trwania: 17.07 – 02.08.2009

Liczba zaproszonych uczestników: 252

Liczba udzielonych odpowiedzi: 79

Liczba pełnych odpowiedzi: 63

OMÓWIENIE WYNIKÓW

POJĘCIE POŻYTKU PUBLICZNEGO

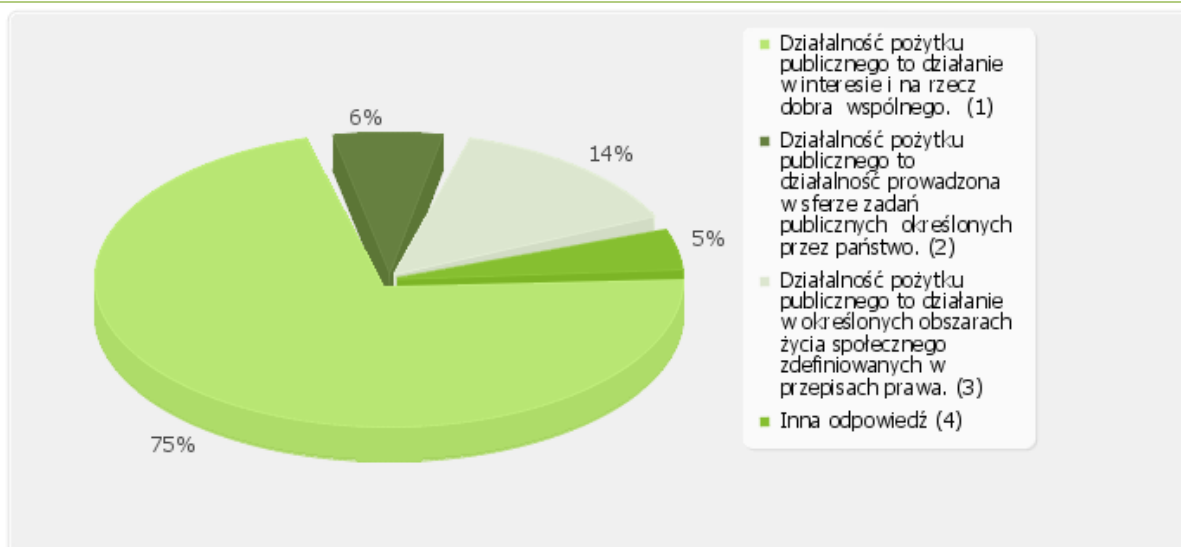
W odniesieniu do sfery publicznej powszechnie używa się takich określeń jak „dobro wspólne” czy „użyteczność publiczna”. W ramach tych pojęć wyodrębnia się działania w różny sposób uprzywilejowane. W Niemczech działalność dla pożytku publicznego definiuje kodeks podatkowy, który określa ją jako „działalność skierowaną na bezinteresowne wspieranie ogółu w sferze materialnej, duchowej lub etycznej”. Choć nie istnieje definicja pojęcia „ogółu”, kodeks wskazuje, że organizacja nie służy ogółowi, gdy krąg jej beneficjentów jest całkowicie zamknięty lub bardzo mały. Pod pojęciem „wspierania ogółu” rozumie się „wspieranie dobra ogółu” lub „wspieranie w interesie ogółu”. W Wielkiej Brytanii pojęcie działalności pożytku publicznego nie jest prawnie zdefiniowane, jednak przez wiele lat nabrało konkretnej treści w prawie precedensowym. Za działanie służące pożytkowi publicznemu uważa się działanie na rzecz ogółu lub wyodrębnionej grupy, pod warunkiem, że grupa ta jest wystarczająco szeroka lub otwarta. Na Węgrzech pod pojęciem pożytku publicznego rozumiana jest działalność „na rzecz zaspokojenia wspólnych interesów społeczeństwa i jednostki” w sferach wymienionych enumeratywnie w Ustawie o organizacjach pożytku publicznego, przy czym organizacją pożytku publicznego nie może być organizacja, która działalność pożytku publicznego prowadzi wyłącznie na rzecz swoich członków. W polskim prawie zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z 2003 r. pojęcie „działalności pożytku publicznego” definiowane jest jako działalność społecznie użyteczna prowadzona w sferze zadań publicznych enumeratywnie wyliczonych w ustawie.

Pytanie:

Które z poniższych stwierdzeń jest najbliższe Pani/Pana opinii?

- ✓ Działalność pożytku publicznego to działanie w interesie i na rzecz dobra wspólnego.
- ✓ Działalność pożytku publicznego to działalność prowadzona w sferze zadań publicznych określonych przez państwo.
- ✓ Działalność pożytku publicznego to działanie w określonych obszarach życia społecznego zdefiniowanych w przepisach prawa.
- ✓ Inne, jakie?

Statystyki dla pytania 1.:		
Które z poniższych stwierdzeń jest najbliższe Pani/Pana opinii?		
Odpowiedź	Ilość	%
Działalność pożytku publicznego to działanie w interesie i na rzecz dobra wspólnego.	57	72.1
Działalność pożytku publicznego to działalność prowadzona w sferze zadań publicznych określonych przez państwo.	7	8.9
Działalność pożytku publicznego to działanie w określonych obszarach życia społecznego zdefiniowanych w przepisach prawa.	9	11.4
Inna odpowiedź	3	3.8
Trudno powiedzieć	0	0.0
Brak odpowiedzi	3	3.8

Inne odpowiedzi:

- ✓ Działalność prowadzona w interesie i na rzecz dobra wspólnego ale w tym również pewnych grup społeczeństwa.
- ✓ Działalność non profit, zmierzająca do bieżącej i długofalowej poprawy jakości życia społecznego we wszystkich jego sferach, z uwzględnieniem pogodzenia interesów ogółu i jednostki oraz wspomagania grup najsłabszych; dostępna dla otwartego grona odbiorców.

UMIĘSCOWIENIE POŻYTKU W PRZEPISACH PRAWNYCH

Pożytek publiczny opisany bywa w różnych dziedzinach prawa, w zależności od systemu prawnego obowiązującego w danym państwie. Najczęściej stosowanym sposobem jest wskazanie w ustawodawstwie podatkowym, (np. Niemcy, Hiszpania, czy Stany Zjednoczone) systemu ulg i przywilejów dla grupy podmiotów prowadzących działalność na rzecz pożytku publicznego. W państwach, które wyodrębniają status organizacji pożytku publicznego, kwestie te regulowane są dodatkowo w prawie administracyjnym: w Polsce w Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z 2003 r., na Węgrzech w Ustawie o organizacjach pożytku publicznego z 1997 r. w Wielkiej Brytanii w Ustawie o dobroczynności z 2006 roku.

Pytanie:

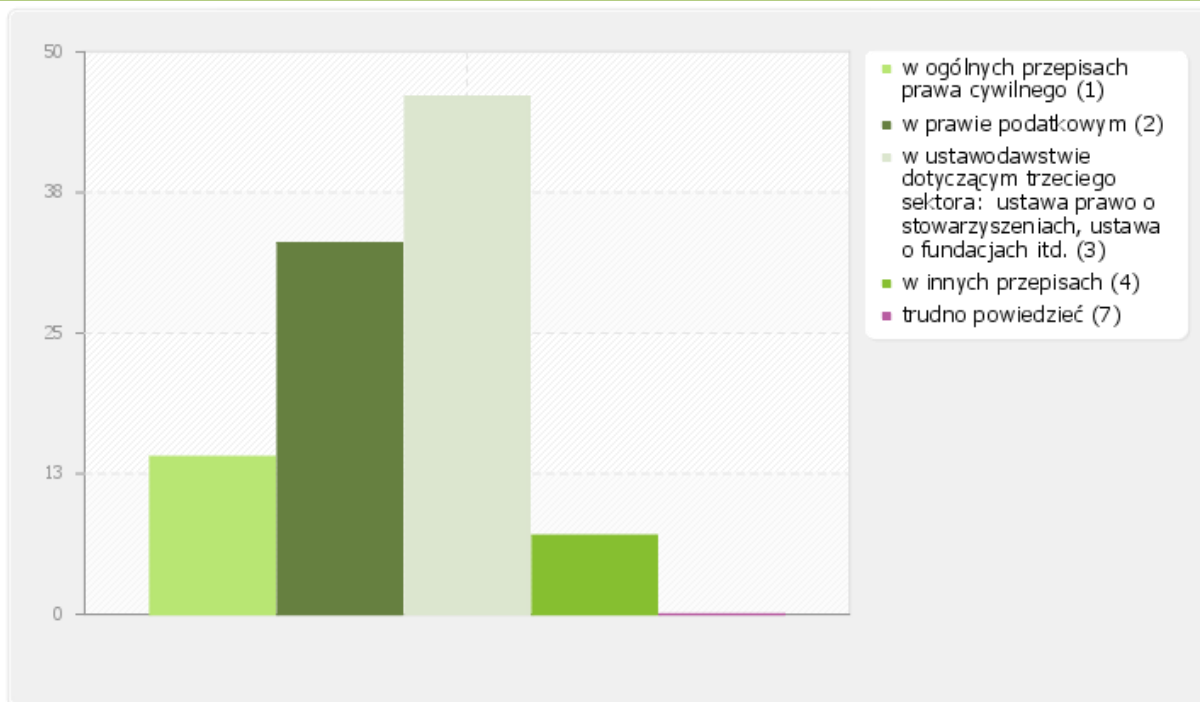
W jakich przepisach prawnych powinna zostać uregulowana kwestia prowadzenia działalności pożytku publicznego? (Można zaznaczyć wszystkie odpowiedzi)

- ✓ ogólnych przepisach prawa cywilnego
- ✓ prawie podatkowym
- ✓ ustawodawstwie dot. trzeciego sektora: ust. prawo o stowarzyszeniach ust. o fundacjach itd.
- ✓ inne, jakie?

Statystyki dla pytania 2.:

W jakich przepisach prawnych powinna zostać uregulowana kwestia prowadzenia działalności pożytku publicznego?

Odpowiedź	Ilość	%
w ogólnych przepisach prawa cywilnego	14	17.7
w prawie podatkowym	33	41.8
w ustawodawstwie dotyczącym trzeciego sektora: ustawa prawo o stowarzyszeniach, ustawa o fundacjach itd.	46	58.2
w innych przepisach	7	8.9
trudno powiedzieć	0	0.00

Inne odpowiedzi:

- ✓ w ustawie o działalności pożytku publicznego.
- ✓ odrębna ustawa o działalności pożytku publicznego
- ✓ ustawa o działalności pożytku publicznego
- ✓ w ustawie o działalności pożytku publicznego przede wszystkim choć odniesień w ustawach podatkowych, prawnych nie da się uniknąć
- ✓ ustawa o działalności pożytku publicznego
- ✓ Sądę, że z uwagi na wagę i rozmiar problemu, sama definicja działalności pożytku publicznego powinna mieć wymiar konstytucyjny, natomiast szczegółowe obszary winny być zawarte w innych przepisach prawa, w tym szczególnie podatkowego. Wydaje mi się, że trudno sprowadzić działalność pożytku publicznego wyłącznie do określonych struktur organizacyjnych - swoistą działalnością pożytku publicznego są działania przedsiębiorców na rzecz sfery społecznej, np. przekazywanie żywności i innych darowizn; włączanie się w akcje charytatywne;

działalność sponsorska czy patronacka w dziedzinie kultury, nauki i służby zdrowia - niekoniecznie musi to pociągać obowiązek powoływania specjalnych struktur.

STATUS ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO

W Polsce i na Węgrzech status organizacji pożytku publicznego otrzymuje się po spełnieniu kryteriów formalnych zapisanych w ustawach o pożytku publicznym. (W rządowym projekcie nowelizacji Ustawy wprowadzony został wymóg prowadzenia działalności w sferze pożytku publicznego przez co najmniej 2 lata). W Wielkiej Brytanii, aby zostać wpisany do rejestru organizacji dobroczynnych nie wystarczy spełnić kryteriów formalnych, w tym wpisać w akt założycielski jeden lub kilka z 13 celów pożytku publicznego wymienionych w Ustawie o dobroczynności. Organizacja musi dowieść, że jej działalność rzeczywiście służy pożytkowi publicznemu. W Niemczech nie istnieje odrębny status pożytku publicznego. Wszystkie podmioty, które spełniają kryterium przeznaczania środków na cele społecznie użyteczne cieszą się przywilejami podatkowymi związanymi z działaniem na rzecz dobra publicznego. W efekcie stosowne przywileje podatkowe posiada 95% z 15 tysięcy działających w Niemczech fundacji oraz połowa z niemal 600 tys. stowarzyszeń.

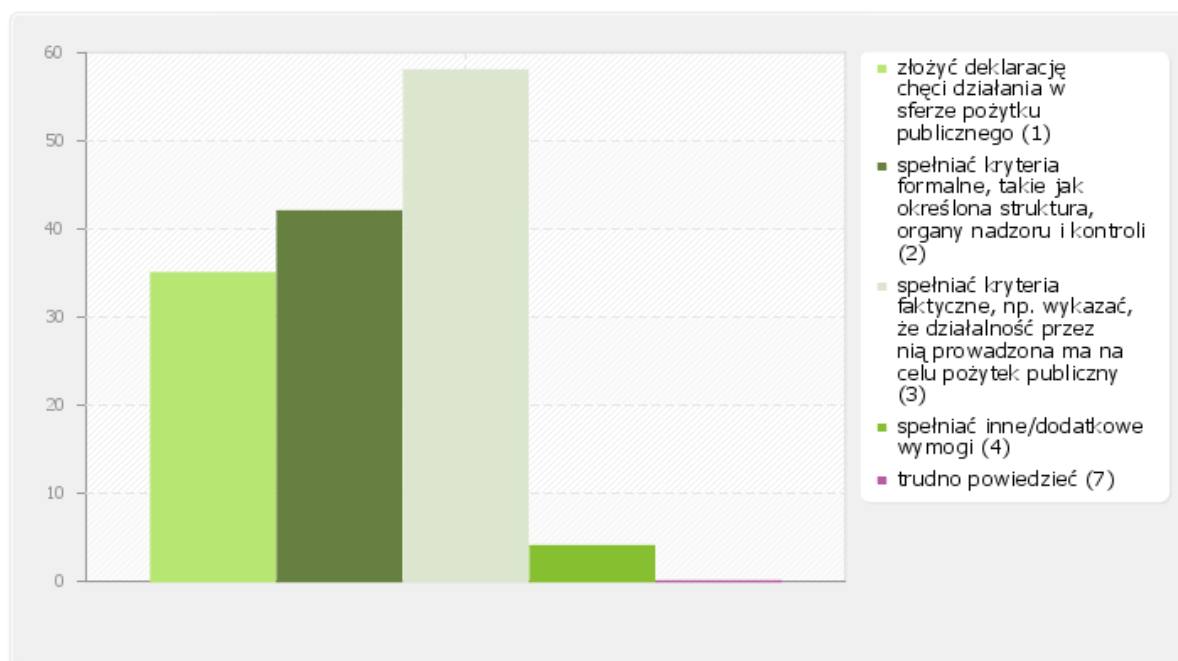
Na Węgrzech o status organizacji pożytku publicznego mogą starać się wszystkie podmioty działające nie dla zysku, w tym spółki non-profit, poza organizacjami pożytku wzajemnego. Ustawa węgierska wprowadza dodatkowo status organizacji o „wyższej” użyteczności publicznej zarezerwowany dla organizacji, które wykonują zadania publiczne należące do obowiązków organów administracji publicznej. Status organizacji pożytku publicznego posiada na Węgrzech 45% organizacji pozarządowych, natomiast status wyższego stopnia - 8%. W Wielkiej Brytanii, gdzie o status organizacji dobroczynnych starać się mogą podmioty działające w różnej formule prawnej, w rejestrze Komisji ds. dobroczynności (Charity Commission) znajduje się 190 000 takich podmiotów. Szacuje się również, że ok. 110 000 prowadzi działalność bez takiego certyfikatu. W Polsce o status organizacji działalności pożytku publicznego mogą starać się fundacje, stowarzyszenia, osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do kościołów i związków wyznaniowych, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, spółdzielnie socjalne, ochotnicze straże pożarne. Obecnie status taki posiada 6 384 organizacji, co stanowi ok. 9,5% całego sektora organizacji pozarządowych, szacowanego wg badań Głównego Urzędu Statystycznego z 2005 roku na 67 500 aktywnych podmiotów.

Pytanie:

Jakie wymogi powinna spełniać organizacja ubiegająca się o status organizacji pożytku publicznego? (Można zaznaczyć wszystkie odpowiedzi)

- ✓ złożyć deklarację chęci działania w sferze pożytku publicznego
- ✓ spełniać kryteria formalne, takie jak określona struktura, organy nadzoru i kontroli
- ✓ spełniać kryteria faktyczne, np. wykazać, że działalność przez nią prowadzona ma na celu pożytek publiczny
- ✓ spełniać dodatkowe wymogi, jakie?

Statystyki dla pytania 3.:		
Jakie wymogi powinna spełniać organizacja ubiegająca się o status organizacji pożytku publicznego?		
Odpowiedź	Ilość	%
złożyć deklarację chęci działania w sferze pożytku publicznego	35	44.3
spełniać kryteria formalne, takie jak określona struktura, organy nadzoru i kontroli	42	53.2
spełniać kryteria faktyczne, np. wykazać, że działalność przez nią prowadzona ma na celu pożytek publiczny	58	73.4
spełniać inne/dodatkowe wymogi	4	5.1
trudno powiedzieć	0	0.0

Inne odpowiedzi:

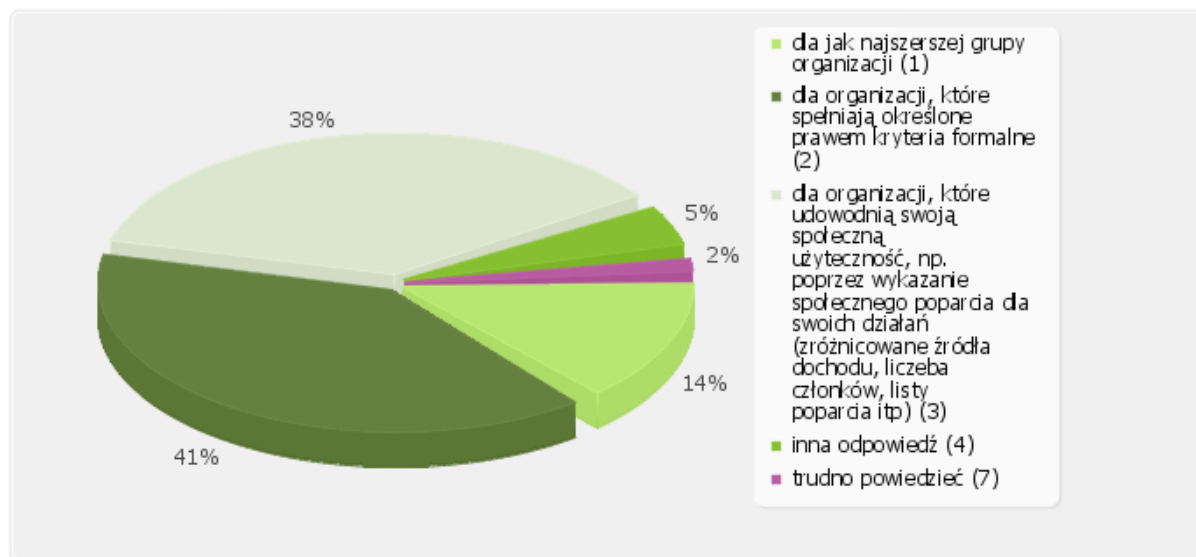
- ✓ sprawozdawać się z działalności pożytku publicznego, pod rygorem pozbawienia statusu
- ✓ udostępniać swoje roczne sprawozdania merytoryczne i finansowe
- ✓ działać w formie przewidzianej przepisami (fundacja, stowarzyszenie, itp.)
- ✓ wskazanie okresu w jakim organizacja musi prowadzić działalność w sferze pożytku, zanim uzyska status pożytku publicznego

Pytanie:

Czy status organizacji pożytku publicznego powinien być dostępny ? (Można wybrać tylko jedną odpowiedź)

- ✓ dla jak najszerzej grupy organizacji
- ✓ dla organizacji, które spełniają określone prawem kryteria formalne
- ✓ dla organizacji, które udowodnią swoją społeczną użyteczność, np. poprzez wykazanie społecznego poparcia dla swoich działań (zróżnicowane źródła dochodu, liczebność członków, itp.)
- ✓ inne, jakie?.....

Statystyki dla pytania 4.:		
Czy status organizacji pożytku publicznego powinien być dostępny... ?		
Odpowiedź	Ilość	%
dla jak najszerzej grupy organizacji	11	13.9
dla organizacji, które spełniają określone prawem kryteria formalne	30	38.0
dla organizacji, które udowodnią swoją społeczną użyteczność, np. poprzez wykazanie społecznego poparcia dla swoich działań (zróżnicowane źródła dochodu, liczba członków, listy poparcia itp.)	27	34.2
inna odpowiedź	3	3.8
trudno powiedzieć	1	1.3
brak odpowiedzi	7	8.9

Inne odpowiedzi:

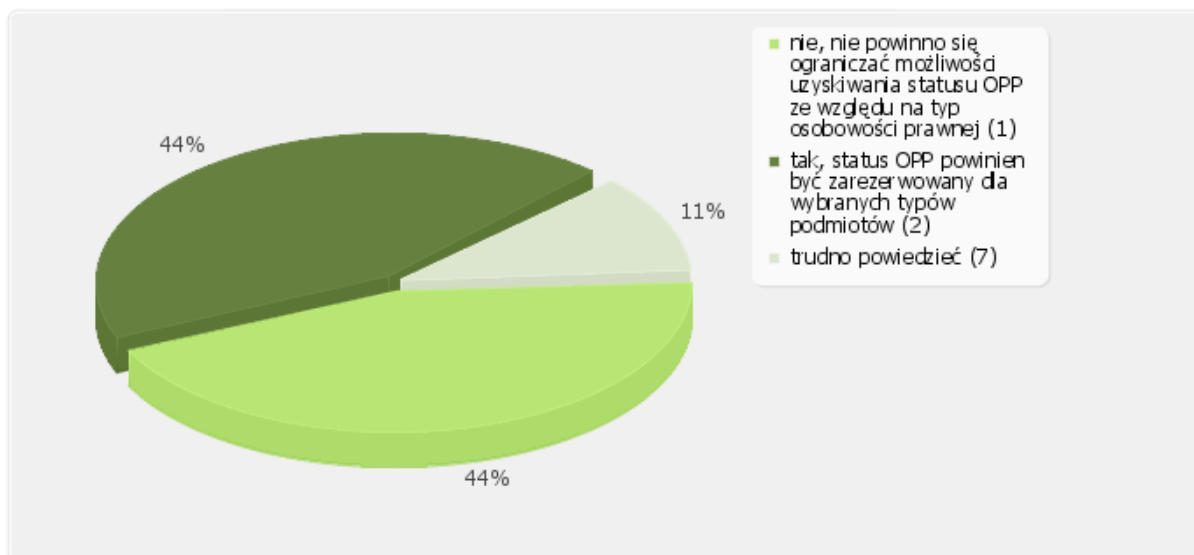
- ✓ dla organizacji spełniających kryteria formalne określone prawem (z rozszerzeniem w stosunku do stanu obecnego) i faktycznie prowadzące działalność pożytku publicznego przez co najmniej 0,5 roku
- ✓ spełnią kryteria formalne, działają w sferze pożytku publicznego, działają w sposób transparentny
- ✓ Dla jak najszerzej liczby podmiotów, które wykażą zdolność programową i organizacyjną do realizowania działań pożytku publicznego (swoisty biznes-plan działalności pożytku publicznego). Problematyczne wydaje mi się jednak uzyskiwanie statusu OPP przez jednostki finansowane z budżetu państwa, ze swej istoty działające w sferze pożytku publicznego - państwowe i samorządowe domy pomocy społecznej, placówki naukowe i badawcze itp. Ta swoista "schizofrenia" ich funkcjonowania burzy szczególnie, gdy realizacja przez nie zadań instytucjonalnych budzi poważne zastrzeżenia zarówno w sferze materialnej, jak merytorycznej i etycznej.

Pytanie:

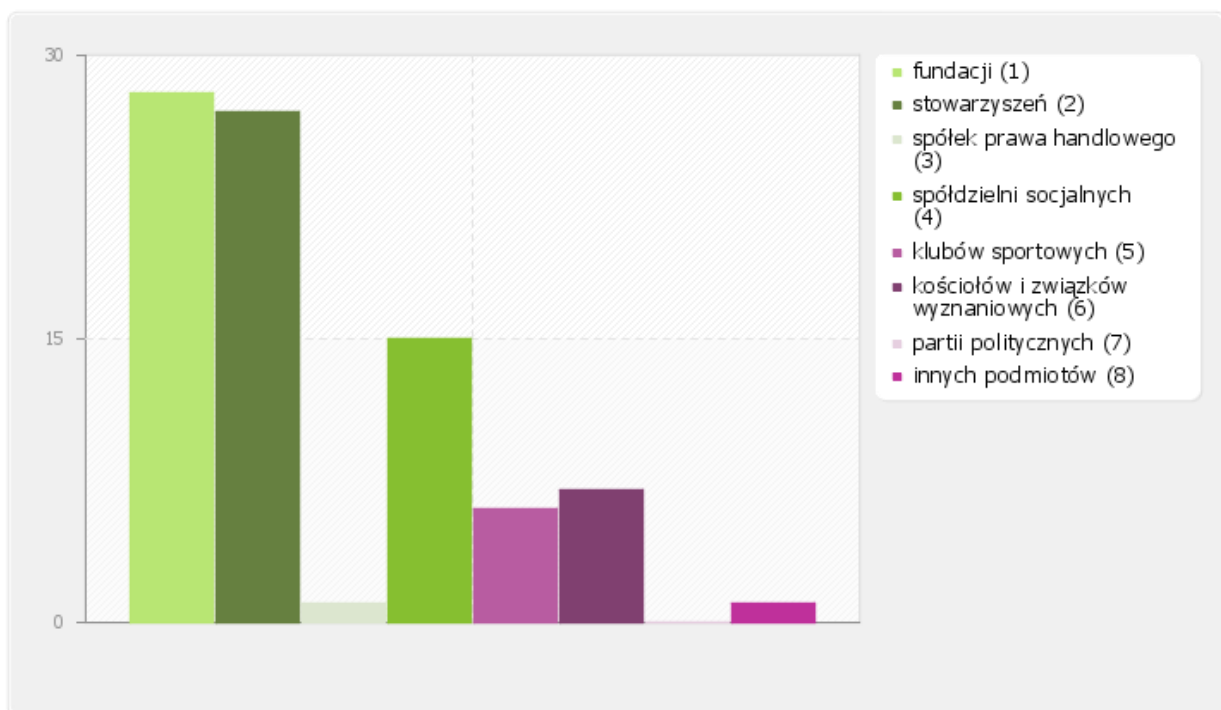
Czy status organizacji pożytku publicznego powinien być zarezerwowany dla określonych typów podmiotów prawnych? (Można zaznaczyć wszystkie odpowiedzi)

- ✓ nie powinno się ograniczać możliwości uzyskiwania statusu OPP ze względu na typ osobowości prawnej
- ✓ tak, powinien być zarezerwowany dla:
 - ✓ fundacji
 - ✓ stowarzyszeń
 - ✓ spółek prawa handlowego
 - ✓ spółdzielni socjalnych
 - ✓ klubów sportowych
 - ✓ kościołów i związków wyznaniowych
 - ✓ partii politycznych
 - ✓ innych, jakich?

Statystyki dla pytania 5.:		
Czy status organizacji pożytku publicznego powinien być zarezerwowany dla określonych typów podmiotów prawnych?		
Odpowiedź	Ilość	%
nie, nie powinno się ograniczać możliwości uzyskiwania statusu OPP ze względu na typ osobowości prawnej	33	41.8
tak, status OPP powinien być zarezerwowany dla wybranych typów podmiotów	31	39.2
trudno powiedzieć	8	10.1
brak odpowiedzi	0	8.9

Statystyki dla pytania 5b.:		
(jeśli zaznaczono odpowiedź "tak") dla jakich typów podmiotów byłby zarezerwowany?		
Odpowiedź	Ilość	%
fundacji	31	39.2
stowarzyszeń	29	36.7
spółek prawa handlowego	1	1.3
spółdzielni socjalnych	16	20.2
klubów sportowych	6	7.6
kościółów i związków wyznaniowych	9	11.4
partii politycznych	0	0.00
innych podmiotów	1	1.3

Inne odpowiedzi:

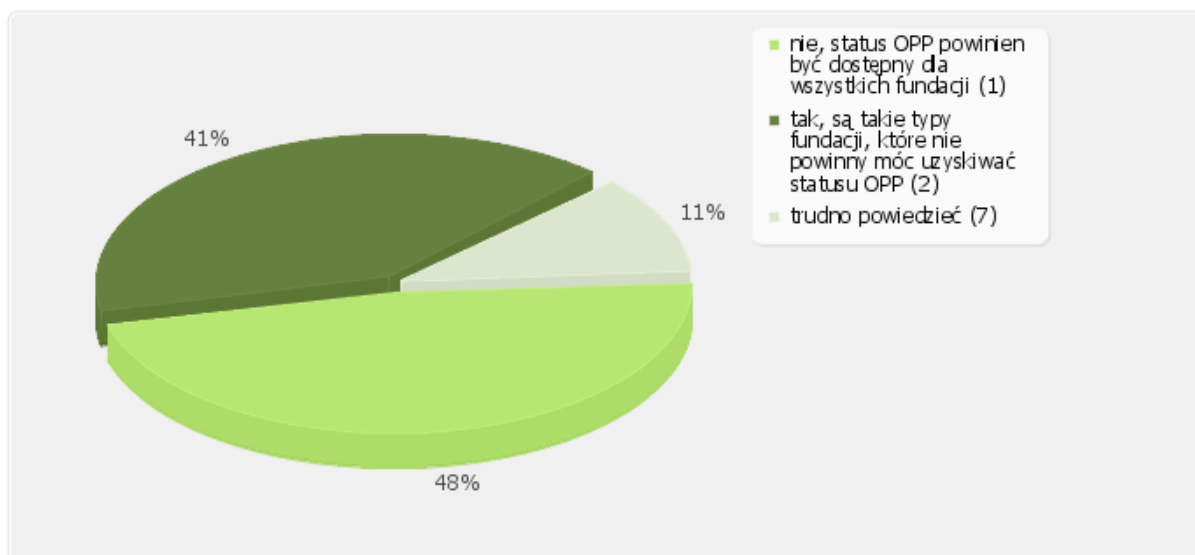
- ✓ prowadzących m. in. działalność pożytku publicznego nie dla zysku

Pytanie:

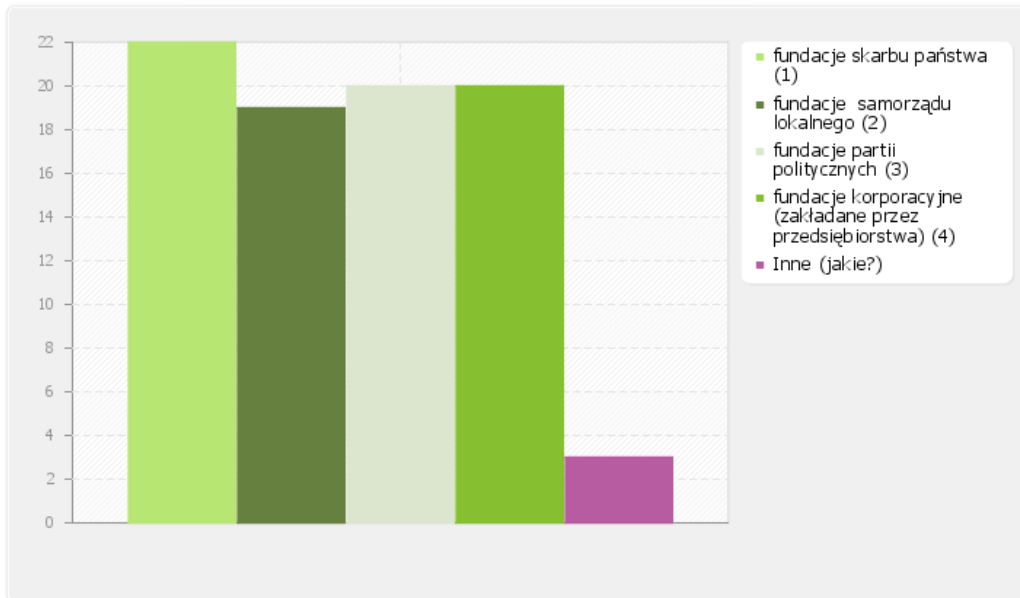
Czy powinna istnieć wyodrębniona grupa fundacji, które nie mogłyby ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego? (Proszę zaznaczyć wszystkie wybrane odpowiedzi)

- ✓ nie powinno się ograniczać możliwości uzyskiwania statusu organizacji pożytku publicznego ze względu na typ fundacji.
- ✓ status organizacji pożytku publicznego **nie powinny** ubiegać się :
 - ✓ fundacje skarbu państwa
 - ✓ fundacje samorządu lokalnego
 - ✓ fundacje partii politycznych
 - ✓ fundacje korporacyjne
 - ✓ inne, jakie?

Statystyki dla pytania 6.:		
Czy powinna istnieć wyodrębniona grupa fundacji, które nie mogłyby ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego?		
<i>Odpowiedź</i>	<i>Ilość</i>	<i>%</i>
nie, status OPP powinien być dostępny dla wszystkich fundacji	37	46.8
tak, są takie typy fundacji, które nie powinny móc uzyskiwać statusu OPP	26	32.9
trudno powiedzieć	9	11.4
brak odpowiedzi	7	8.9

Statystyki dla pytania 6b.:		
Jakie?		
<i>Odpowiedź</i>	<i>Ilość</i>	<i>%</i>
fundacje skarbu państwa	22	27.8
fundacje samorządu lokalnego	19	24.0
fundacje partii politycznych	20	25.3
fundacje korporacyjne (zakładane przez przedsiębiorstwa)	20	25.3
Inne: jakie?	3	3.8

Inne odpowiedzi:

- ✓ medialne
- ✓ zakładane przez osoby prywatne fundacje tworzone w trybie aktów organów państwa, niektóre fundacje prawa lichtensztajńskiego, fundacje użyteczności prywatnej, fundacje niesamodzielne

REJESTRACJA ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO

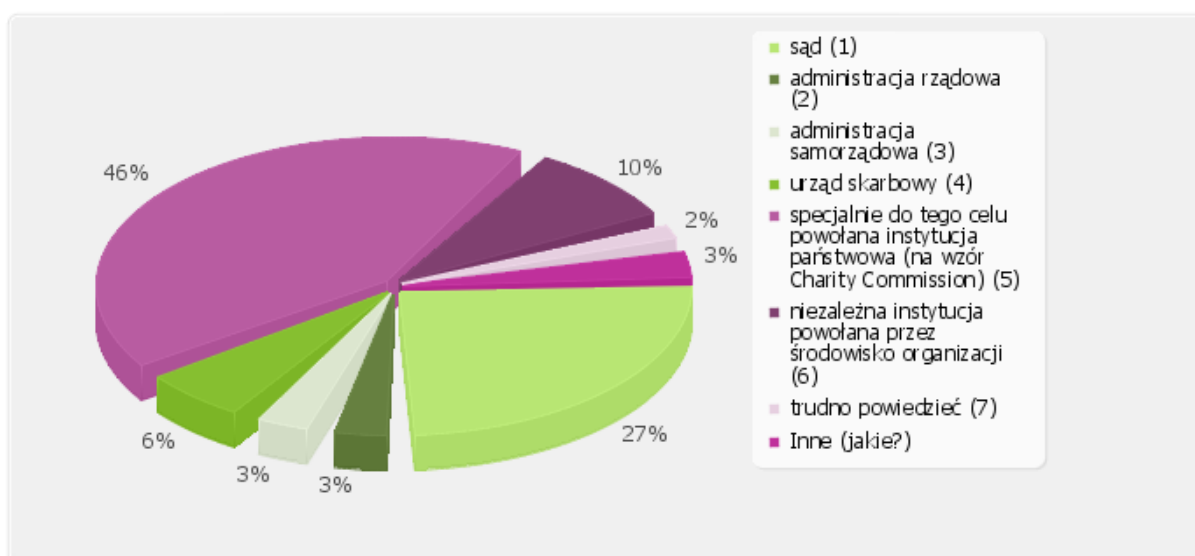
W Niemczech nie jest prowadzony rejestr fundacji. Każda fundacja, która spełnia wymogi prawne, po uzyskaniu formalnej zgody organów administracji państwowej, ma prawo działać, a jeśli przeznacza środki na cele dobra publicznego - korzystać z przywilejów podatkowych. W Anglii i Walii status organizacji pożytku publicznego nadaje Komisja ds. dobroczynności, która jest niezależnym pozaministerialnym departamentem rządowym finansowanym ze skarbu państwa, odpowiadającym bezpośrednio przed parlamentem. Na Węgrzech i w Polsce o nadaniu takiego statusu decyduje sąd rejestrowy.

Pytanie:

Która z niżej wymienionych instytucji powinna być uprawniona do nadawania statusu pożytku publicznego? (Można zaznaczyć jedną odpowiedź)

- ✓ sąd
- ✓ administracja rządowa
- ✓ administracja samorządowa
- ✓ urząd skarbowy
- ✓ specjalnie do tego celu powołana instytucja państwowa (na wzór brytyjskiej Charity Commission)
- ✓ niezależna instytucja powołana przez środowisko organizacji
- ✓ inna, jaka?

Statystyki dla pytania 7.:		
Która z niżej wymienionych instytucji powinna być uprawniona do nadawania statusu pożytku publicznego?		
Odpowiedź	Ilość	%
sąd	19	24.0
administracja rządowa	2	2.5
administracja samorządowa	4	5.1
urząd skarbowy	4	5.1
specjalnie do tego celu powołana instytucja państwowa (na wzór Charity Commission)	34	43.0
niezależna instytucja powołana przez środowisko organizacji	6	7.6
trudno powiedzieć	1	1.3
inne: jakie?	2	2,5
brak odpowiedzi	7	8.7

Inne odpowiedzi:

- ✓ Rada Pożytku Publicznego poszerzona o ekspertów ze środowiska pozarządowego
- ✓ organ rejestrowy

OBOWIĄZKI ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO

W Niemczech fundacje służące dobru publicznemu zobowiązane są do przedkładanie rozliczenia rocznego (wraz z wykazem majątku) oraz sprawozdania z realizacji zadań statutowych organom administracji państwowej. W Wielkiej Brytanii każda organizacja zarejestrowana przez Komisję ds. dobroczynności zobowiązana jest do przesłania sprawozdań rocznych oraz dodatkowych informacji wg specjalnych formularzy. W sprawozdaniu tym organizacja musi wykazać, że jej działalność faktycznie przynosi pożytek ogółowi lub jakiejś części społeczeństwa oraz że prowadzi gospodarkę finansową w sposób racjonalny i prawidłowy. Zakres sprawozdania, w tym wymóg przeprowadzenia badania przez biegłych rewidentów, uzależniony jest od wysokości dochodu osiągniętego przez organizację. Na stronie Komisji upubliczniane są dane i sprawozdania wszystkich fundacji

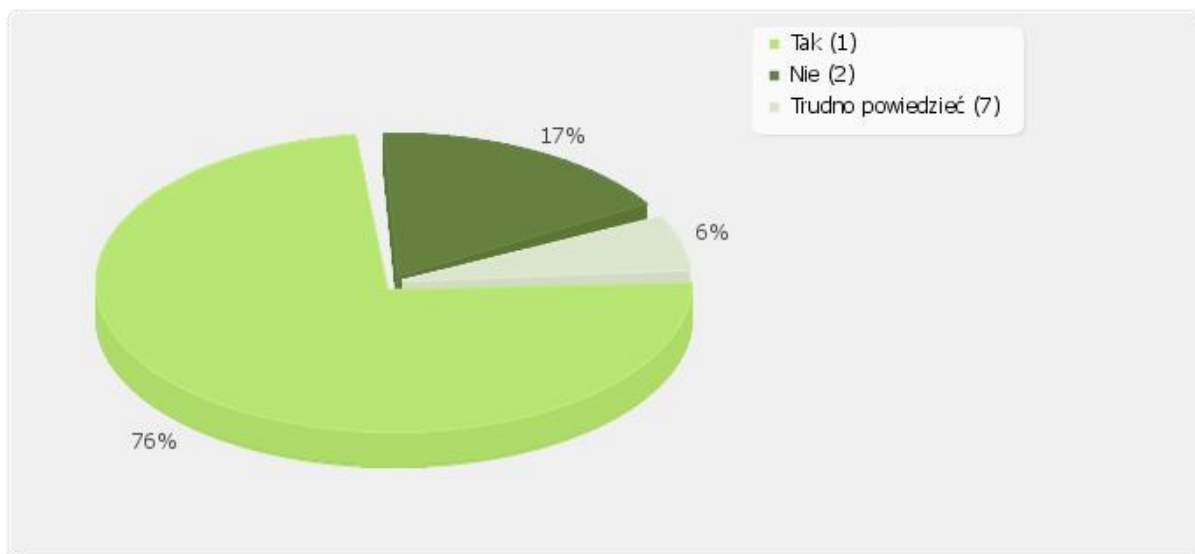
o dochodzie powyżej 25 tys. funtów. Na Węgrzech organizacje pożytku publicznego muszą sporządzić i upublicznić (na stronie internetowej lub w inny sposób) sprawozdanie merytoryczne i finansowe zawierające wykaz wykorzystania dotacji budżetowych i darowizn oraz innych wpływów, wykaz świadczeń celowych, a także wykaz wartości świadczeń wypłaconych członkom swoich organów. Obowiązkiem organizacji o wyższej użyteczności publicznej jest dodatkowo opublikowanie w prasie lokalnej lub krajowej głównych danych dotyczących jej działalności statutowej oraz zasad gospodarowania finansami.

Pytanie:

Czy posiadanie przez organizację statusu pożytku publicznego powinno wiązać się z jakimiś szczególnymi, dodatkowymi obowiązkami?

- ✓ tak
- ✓ nie
- ✓ trudno powiedzieć

Statystyki dla pytania 9.:		
Czy posiadanie przez organizację statusu pożytku publicznego powinno wiązać się z jakimiś szczególnymi, dodatkowymi obowiązkami?		
Odpowiedź	Ilość	%
tak	53	67.1
nie	13	16.5
trudno powiedzieć	4	5.0
brak odpowiedzi	9	11.4

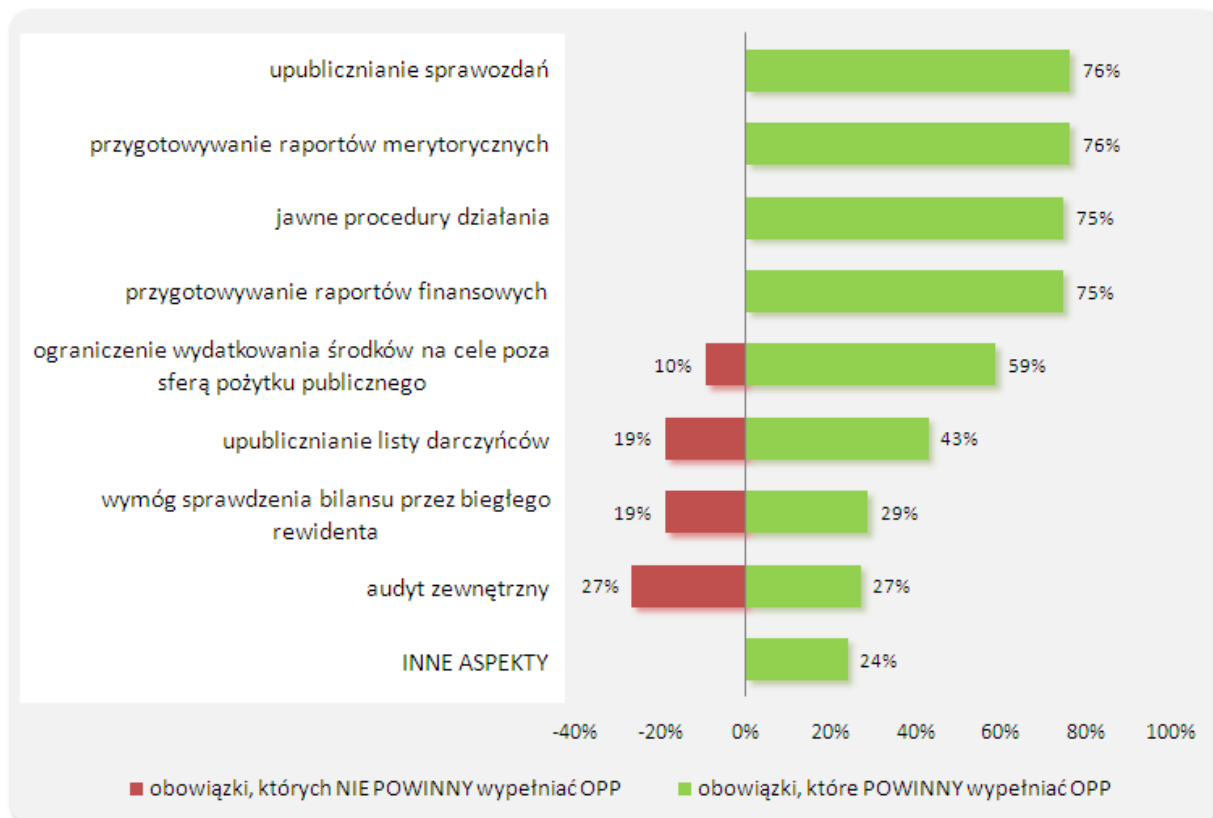
Pytanie:

[tylko dla tych, którzy w odp. na poprzednie pytanie zaznaczyli „tak”]

Czego powinny dotyczyć te dodatkowe obowiązki?

- ✓ **SPRAWOZDAWCZOŚĆ...**
 - ✓ przygotowywanie raportów merytorycznych
 - ✓ przygotowywanie raportów finansowych
 - ✓ wymóg sprawdzenia bilansu przez biegłego rewidenta
 - ✓ audyt zewnętrzny
 - ✓ inne, jakie?
- ✓ **PRZEJRZYSTOŚĆ...**
 - ✓ upublicznianie sprawozdań
 - ✓ upublicznianie listy darczyńców
 - ✓ jawne procedury działania
 - ✓ inne, jakie?
- ✓ **WYDATKOWANIE...**
 - ✓ ograniczenie wydatkowania środków na cele nie będące pożytkiem publicznym
 - ✓ inne, jakie?
- ✓ **EW. INNE ASPEKTY...**

	tak	nie	nie wiem	Brak odp.	N
SPRAWOZDAWCZOŚĆ					
przygotowywanie raportów merytorycznych	67%	0%	0%	33%	79
przygotowywanie raportów finansowych	65%	0%	1%	34%	79
wymóg sprawdzenia bilansu przez biegłego rewidenta	27%	15%	24%	34%	79
audyt zewnętrzny	25%	22%	19%	34%	79
inne, jakie?	8%	24%	32%	37%	79
PRZEJRZYSTOŚĆ					
upublicznianie sprawozdań	67%	0%	0%	33%	79
upublicznianie listy darczyńców	38%	15%	13%	34%	79
jawne procedury działania	65%	0%	1%	34%	79
inne, jakie?	8%	22%	34%	37%	79
WYDATKOWANIE	0%	0%	0%	0%	
ograniczenie wydatkowania środków na cele poza sferą pożytku publicznego	51%	8%	9%	33%	79
inne, jakie?	9%	23%	34%	34%	79
EW. INNE ASPEKTY	19%	0%	0%	81%	79

Inne odpowiedzi:

Dotyczące sprawozdawczości:

- ✓ deklaracja poddania się niezależnemu audytowi finansowemu i ewaluacji merytorycznej, audyt taki mógłby być zlecany w wybranych losowo organizacjach przez instytucję przyznającą status.
- ✓ sprawdzenie bilansu przez biegłego rewidenta w przypadku małych, lokalnych organizacji, audyt zewnętrzny w przypadku organizacji dużych
- ✓ biegły rewident i audyt na tych samych zasadach co spółki akcyjne

Dotyczące przejrzystości:

- ✓ Upublicznianie listy darczyńców ale z pozostawioną furtką umożliwiającą nieujawnianie darczyńcy, który sobie tego nie życzy. W takiej sytuacji dane darczyńcy byłyby znane instytucji nadającej status ale na uzasadniony wniosek organizacji i darczyńcy instytucja ta miałaby prawo wyrażać zgodę na nieujawnianie, pod warunkiem, że motywacją nie jest np. konflikt interesów itp.
- ✓ publiczna lista darczyńców dla rocznej sumy wpłat powyżej 5000 zł, z wyłączeniem 1% podatku
- ✓ publikowanie sprawozdań obejmujących szczególnie informacje o pozyskanych środkach (z uwzględnieniem źródeł) oraz sposobie ich wykorzystania (w świetle Ustawy o Ochronie Danych Osobowych) nie należy jednak wymagać upubliczniania danych darczyńców innych niż instytucjonalni oraz beneficjentów indywidualnych)

Dotyczące wydatkowania:

- ✓ rozsądne gospodarowanie środkami wyrażające się w uzasadnionej prowadzonej działalności proporcją kosztów administracyjnych do programowych
- ✓ wydatki ogólnoadministracyjne, szczególnie dotyczące wynagradzania członków zarządu, rad nadzorczych i pracowników na stanowiskach kierowniczych

- ✓ ograniczenia wydatków na cele inne niż pożytek publiczny ale musi być możliwość wydatków na cele utrzymania i rozwoju organizacji oraz możliwość pokrywania kosztów administracyjnych
- ✓ Pozostaje otwarta kwestia dwóch definicji: cele pożytku publicznego i cele związane z realizacją zadań pożytku publicznego. Zadania takie, realizowane w różnej formie przez państwo i jego instytucje mają gwarantowane środki na funkcjonowanie (etaty, pomieszczenia, wyposażenie, art. biurowe itp.). Od fundacji, organizacji i stowarzyszeń realizujących te same działania, często zastępując "państwo", wymaga się, aby wszystkie środki przeznaczyły bezpośrednio "na cele". Wydaje się jakby utrzymywano państwowe instytucje i oczekiwano, że cele społeczne zrealizuje za nie charytatywnie III sektor. Sądzę, że powinny być jakieś wskaźniki, ale sądzę też, że dotyczyć one muszą całej sfery realizacji zadań publicznych i że "szczególna" kontrola i "szczególne" wymagania powinny dotyczyć wszystkich w jednakowym zakresie.

Dotyczące innych aspektów:

- ✓ Wzór sprawozdania i wymóg audytu powinny być jak w Wielkiej Brytanii zróżnicowane w zależności od budżetu organizacji, ale zawsze powinny zakładać konieczność wykazania, że organizacja prowadziła w danym roku działalność służącą pożytkowi publicznemu, która była podstawą nadania jej statusu OPP.
- ✓ Dostępność działania dla wszystkich zainteresowanych, a nie wybranych grup. Problemem może być jedynie pozyskanie środków na realizację projektu/ów wg priorytetu/ów, który/e wskazuje/ą na konkretną/e grupę/y odbiorców, co zawęży grono beneficjentów.
- ✓ limit zarobków
- ✓ oczywiście zakres obowiązków o charakterze sprawozdawczym powinien być zróżnicowany ze względu na skalę prowadzonej działalności, obrotów finansowych
- ✓ jawność, otwartość, odpowiedzialność za realizację działań
- ✓ wymagania dotyczące badania przez biegłego rewidenta winny ewentualnie obowiązywać OPP obracające kwotami o odpowiedniej wysokości
- ✓ działanie nie dla osiągnięcia zysku
- ✓ przestrzeganie zasady współpracy na rzecz pożytku publicznego, zakaz monopolizacji określonej sfery działań
- ✓ potrzeba jakiejś formy kontroli zewnętrznej ale może nie koniecznie musi to być audyt zewnętrzny ze względu na duże koszty dla organizacji
- ✓ co najmniej 3 -letnia działalność pokazująca, że organizacja kwalifikuje się do bycia OPP
- ✓ przede wszystkim zgodność działania z prawem; przejrzystość, racjonalność i jawność

DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO A DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

We wszystkich krajach prezentowanych na seminarium organizacje pożytku publicznego mogą prowadzić działalność gospodarczą. W Niemczech może być ona nawet głównym celem ich działalności. Organizacje pożytku publicznego mogą prowadzić działalność gospodarczą bez obawy o utratę swoich przywilejów, o ile służy ona osiągnięciu ich celów statutowych i ma wobec nich charakter pomocniczy. W Niemczech działalność gospodarcza niezwiązana z działalnością statutową, nie musi mieć charakteru pomocniczego, jeśli dochód z niej wykorzystywany jest przez fundację na cele non-profit.

Pytanie:

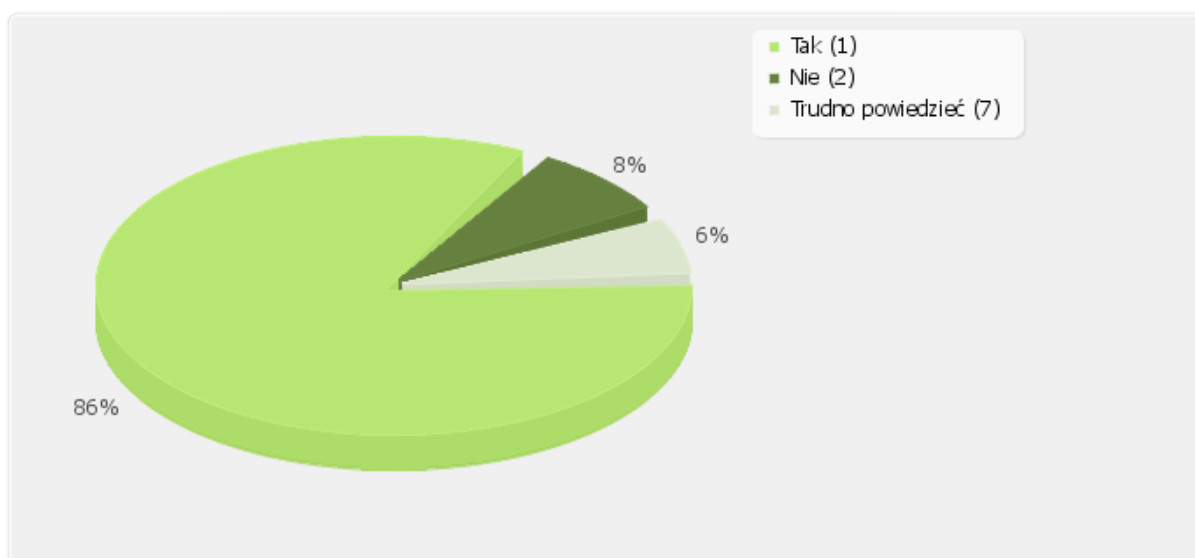
Czy organizacja pożytku publicznego powinna mieć możliwość prowadzenia innych typów działalności poza nieodpłatną statutową działalnością pożytku publicznego?

- ✓ tak
- ✓ nie
- ✓ trudno powiedzieć

Statystyki dla pytania 7.:

Czy organizacja pożytku publicznego powinna mieć możliwość prowadzenia innych typów działalności poza nieodpłatną statutową działalnością pożytku publicznego?

<i>Odpowiedź</i>	<i>Ilość</i>	<i>%</i>
tak	56	70.9
nie	6	7.59
trudno powiedzieć	5	6.3
brak odpowiedzi	12	15.2

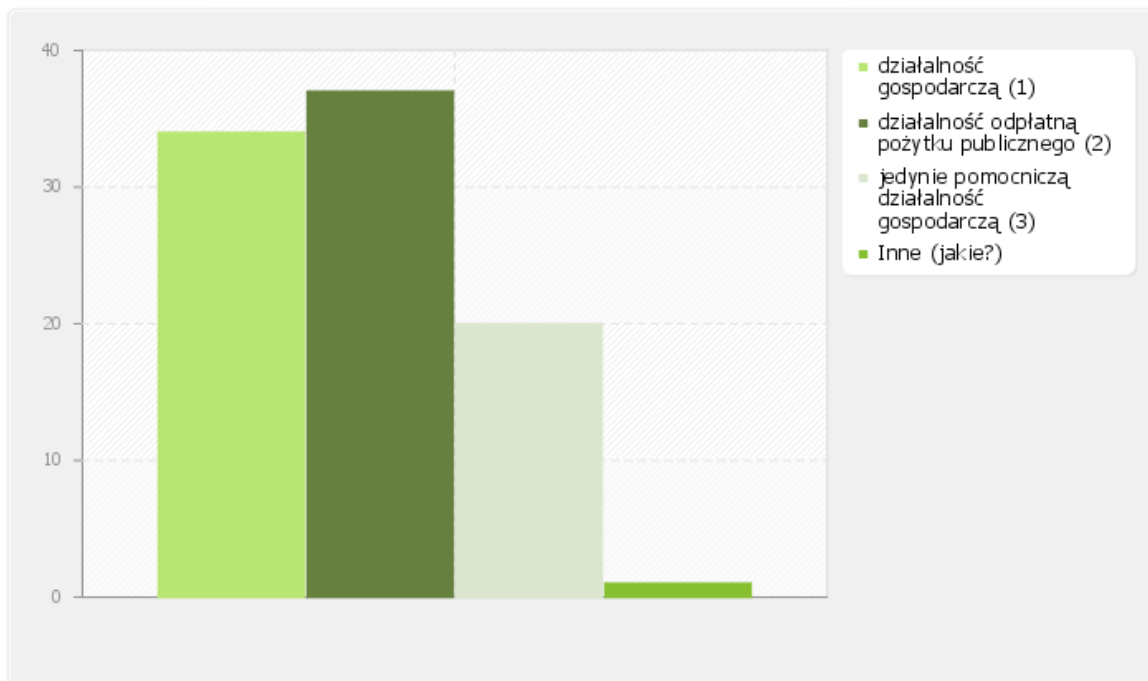

[tylko dla tych, którzy w odp. na poprzednie pytanie zaznaczyli „tak”]

Statystyki dla pytania 7b.:

Jakie inne typy działalności powinna móc prowadzić organizacja OPP?

<i>Odpowiedź</i>	<i>Ilość</i>	<i>%</i>
działalność gospodarczą	34	43.0
działalność odpłatną pożytku publicznego	37	46.8
jedynie pomocniczą działalność gospodarczą	20	25.3
inne, jakie?	1	1.3

Inne odpowiedzi:

- ✓ każdą działalność, która służy realizacji celów pożytku publicznego i pozyskiwaniu środków na ich realizację

PRZYWILEJE ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO

W Niemczech fundacje zwolnione są z opodatkowania swoich dochodów, o ile przeznaczają je na realizację jednego z wymienionych w niemieckim kodeksie podatkowym celów pożytku publicznego. W Wielkiej Brytanii organizacje dobroczynne mogą korzystać z ulg podatkowych od większości dochodów oraz zysków z inwestycji, ziemi i nieruchomości, o ile dochód ten wykorzystany został na cele dobroczynne. Mogą prowadzić uprzywilejowaną działalność gospodarczą, której dochód przeznaczany jest na cele statutowe, np. w formie sklepów charytatywnych, szkół, muzeów, szpitali, itp. Na Węgrzech działalność organizacji pożytku publicznego zwolniona jest w całości z podatku CIT, a działalność gospodarcza – częściowo. Dodatkowo, podobnie jak w Polsce, podmioty te uprawnione są do otrzymywania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych. Organizacje pożytku publicznego wyższego stopnia mają dodatkowe przywileje, w postaci wyższych ulg podatkowych. We wszystkich tych krajach darczyńcy organizacji korzystać mogą ze znacznych ulg podatkowych (w Wielkiej Brytanii do 100%), a także prowadzić zbiórkę pieniędzy w dowolnej formie.

Pytanie:

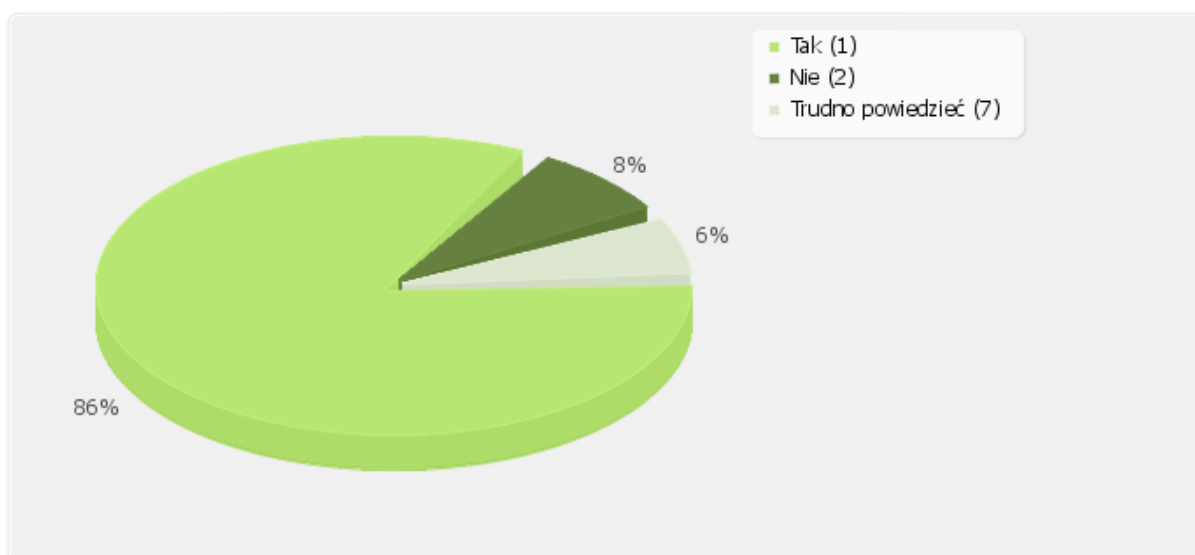
Czy organizacja pożytku publicznego powinna posiadać szczególne przywileje wynikające z posiadanego statusu pożytku publicznego, większe niż organizacje nie posiadające tego statusu?
(Można zaznaczyć wszystkie odpowiedzi)

- ✓ nie
- ✓ tak, w zakresie:
 - ✓ zwolnień z podatku od osób prawnych w zakresie prowadzonej działalności statutowej
 - ✓ zwolnień z podatku VAT w zakresie prowadzonej działalności statutowej
 - ✓ ulg dla darczyńców (do 100% kwoty przekazanej)
 - ✓ prawa do użytkowania publicznych nieruchomości na preferencyjnych warunkach
 - ✓ nieograniczonego koncesją prawa do prowadzenia zbiórek publicznych
 - ✓ prawa do prowadzenia nieopodatkowanej sprzedaży darowizn w sklepach charytatywnych
 - ✓ prawa do otrzymywania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych
 - ✓ prawa do otrzymywania nawiązek i kar pieniężnych nakładanych przez sądy na osoby fizyczne lub prawne
 - ✓ prawa do nieodpłatnego informowania o prowadzonej działalności poprzez jednostki publicznej radiofonii i telewizji
 - ✓ dostępu do funduszy publicznych
 - ✓ inne, jakie?.....

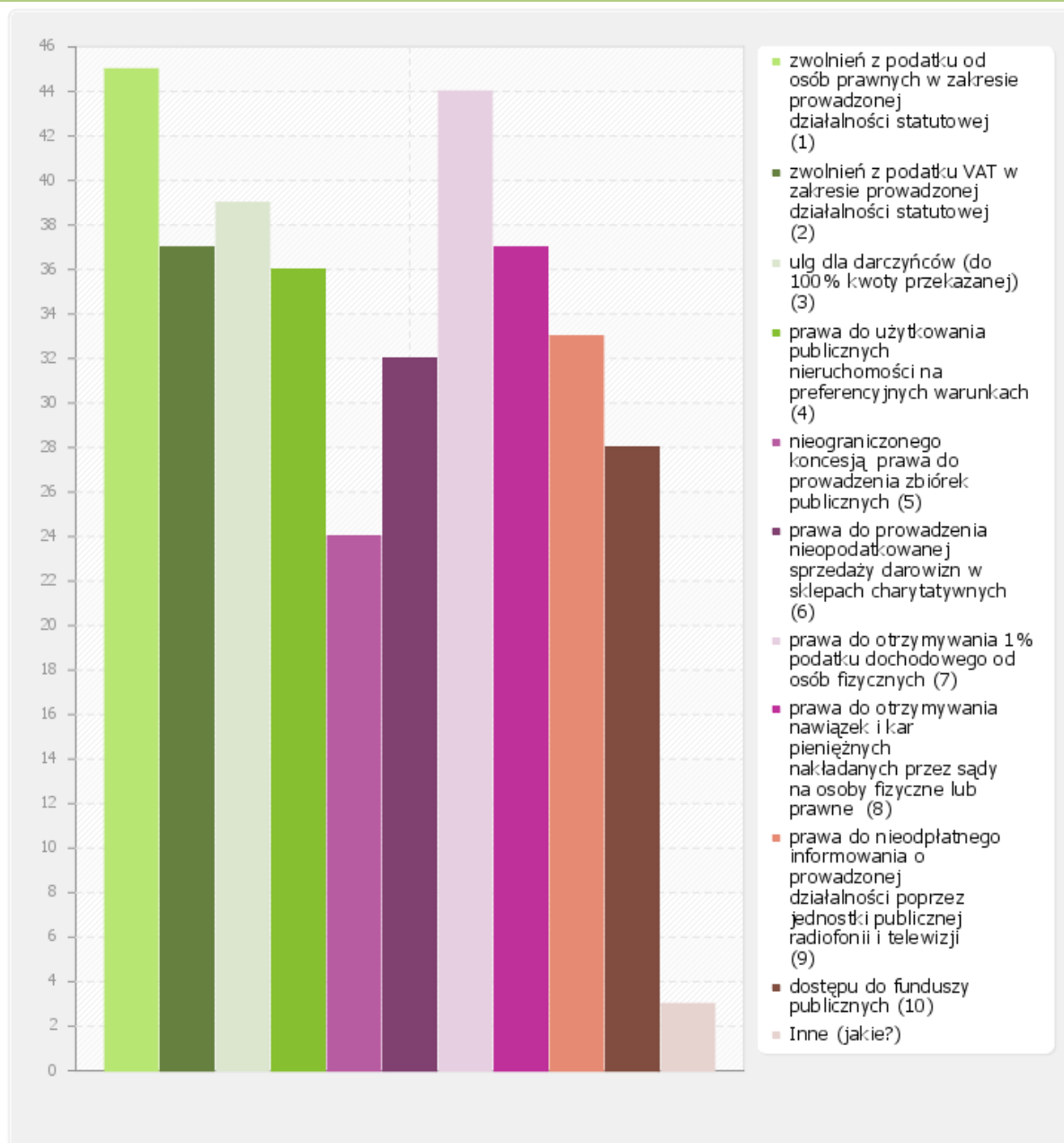
Statystyki dla pytania 10.:

Czy organizacja pożytku publicznego powinna posiadać szczególne przywileje, większe niż organizacje nie posiadające tego statusu?

<i>Odpowiedź</i>	<i>Ilość</i>	<i>%</i>
tak	56	70.9
nie	5	6.3
trudno powiedzieć	5	6.3
brak odpowiedzi	13	16.5

Statystyki dla pytania 10a.:		
...W jakim zakresie?		
Odpowiedź	Ilość	%
zwolnień z podatku od os. prawnych w zakresie prowadzonej działalności statutowej	46	58.2
zwolnień z podatku VAT w zakresie prowadzonej działalności statutowej	37	46.8
ulg dla darczyńców (do 100% kwoty przekazanej)	39	49.4
prawa do użytkowania publicznych nieruchomości na preferencyjnych warunkach	36	45.6
nieograniczonego koncesją prawa do prowadzenia zbiórek publicznych	24	30.4
prawa do prowadzenia nieopodatkowanej sprzedaży darowizn w sklepach charytatywnych	33	41.8
prawa do otrzymywania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych	44	55.7
prawa do otrzymywania nawiązek i kar pieniężnych nakładanych na os. fizyczne lub prawne	37	46.8
prawa do nieodpłatnego informowania o prowadzonej działalności poprzez jednostki publicznej radiofonii i telewizji	33	41.8
dostępu do funduszy publicznych (10)	28	35.4
inne, jakie?	3	3.8

Inne odpowiedzi:

- ✓ tylko ta działalność która jest OPP
- ✓ preferencyjne (ustawowo określone) stawki od obowiązkowych audytów i ogłoszeń w mediach
- ✓ prawa do opiniowania, konsultowania, zgłaszania inicjatyw w sferze ustawodawstwa centralnego i lokalnego dot. sfery pożytku publicznego

NADZÓR NAD ORGANIZACJAMI POŻYTKU PUBLICZNEGO

W Wielkiej Brytanii funkcję regulatora pełni niezależna od rządu i odpowiadająca przed parlamentem Komisja ds. dobroczynności. Do jej zadań należy zbieranie i upublicznianie informacji o organizacjach dobroczynnych, kontrola przestrzegania prawa i efektywności zarządzania finansami, ale także prowadzenie porad i konsultacji, wspieranie samoregulacji i pomoc przy rejestracji i kwestiach prawnych. W Niemczech fundacje nadzorowane są przez organy administracji państwowej na szczeblu landów i wedle obowiązującego w poszczególnych landach prawa. Nadzór w zakresie korzystania z przywilejów podatkowych sprawują urzędy skarbowe. Na Węgrzech, nadzór nad egzekwowaniem przepisów Ustawy o organizacjach pożytku publicznego należy do prokuratury, która może kontrolować spełnienie warunków podstawowych statusu organizacji pożytku publicznego oraz przestrzegania porządku działalności i gospodarki finansowej. Nadzór podatkowy sprawuje Urząd Kontroli Podatkowej i Finansowej, zaś wykorzystanie dotacji budżetowych - Państwowa Izba Kontroli. W Polsce jest podobnie jak na Węgrzech, z tym, że egzekwowaniem przepisów ustawy zajmuje się nie prokuratura ale minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Pytanie:

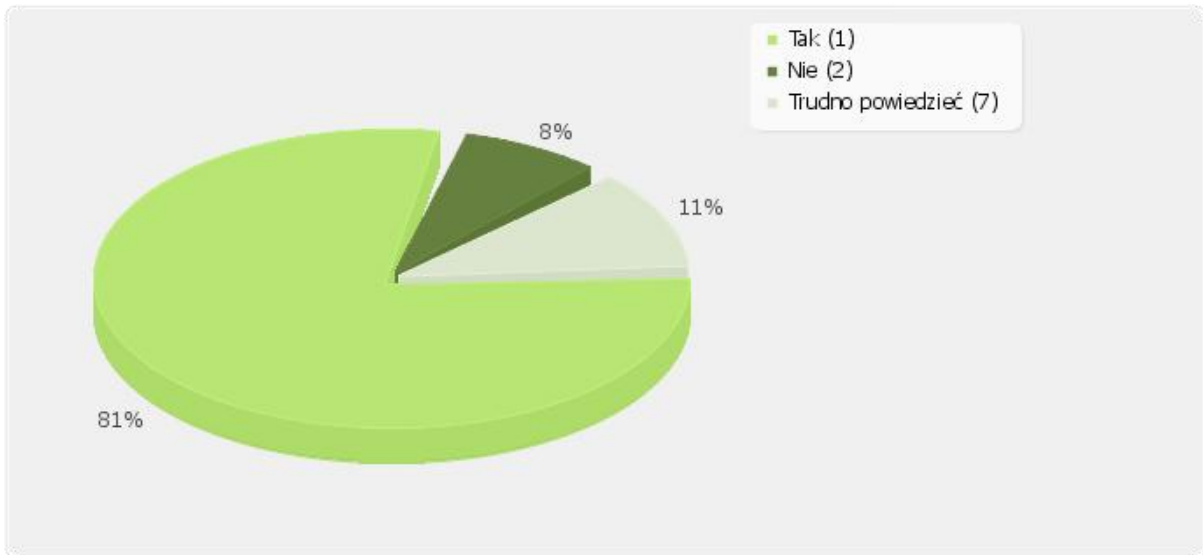
Czy działalność pożytku publicznego powinna podlegać nadzorowi specjalnej instytucji zewnętrznej tzw. „regulatora”?

- ✓ tak -> jakiej instytucji?
 - ✓ tej samej, która nadaje status pożytku publicznego
 - ✓ specjalnie do tego celu powołanej instytucji państwowej
 - ✓ instytucji powołanej do tego celu przez środowisko pozarządowe
 - ✓ inne, jakie?
- ✓ nie
- ✓ trudno powiedzieć

Statystyki dla pytania 11.:

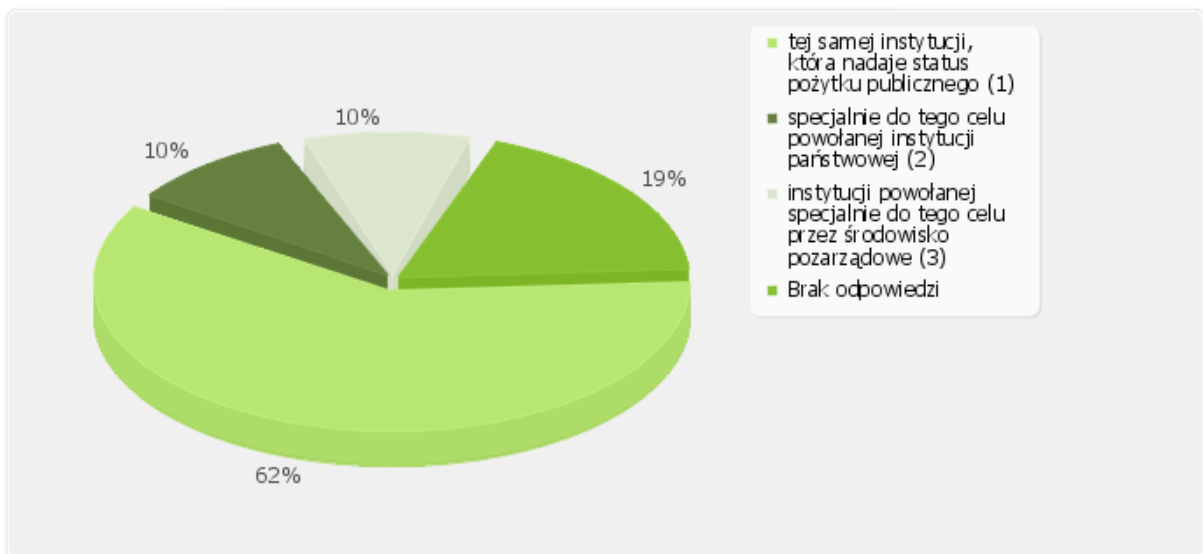
Czy działalność pożytku publicznego powinna podlegać nadzorowi specjalnej instytucji zewnętrznej tzw. „regulatora”?

Odpowiedź	Ilość	%
tak	52	65.8
nie	7	8.7
trudno powiedzieć	7	8.7
brak odpowiedzi	13	16.5

[tylko dla tych, którzy w odpowiedzi na poprzednie pyt. zaznaczyli „tak”]

Statystyki dla pytania 11a.:		
Jakiej instytucji?		
Odpowiedź	Ilość	%
tej samej instytucji, która nadaje status pożytku publicznego	40	50.6
specjalnie do tego celu powołanej instytucji państwowej	6	7.6
instytucji powołanej specjalnie do tego celu przez środowisko pozarządowe	6	7.6
inne, jakie?	0	0.0
brak odpowiedzi	27	34.2

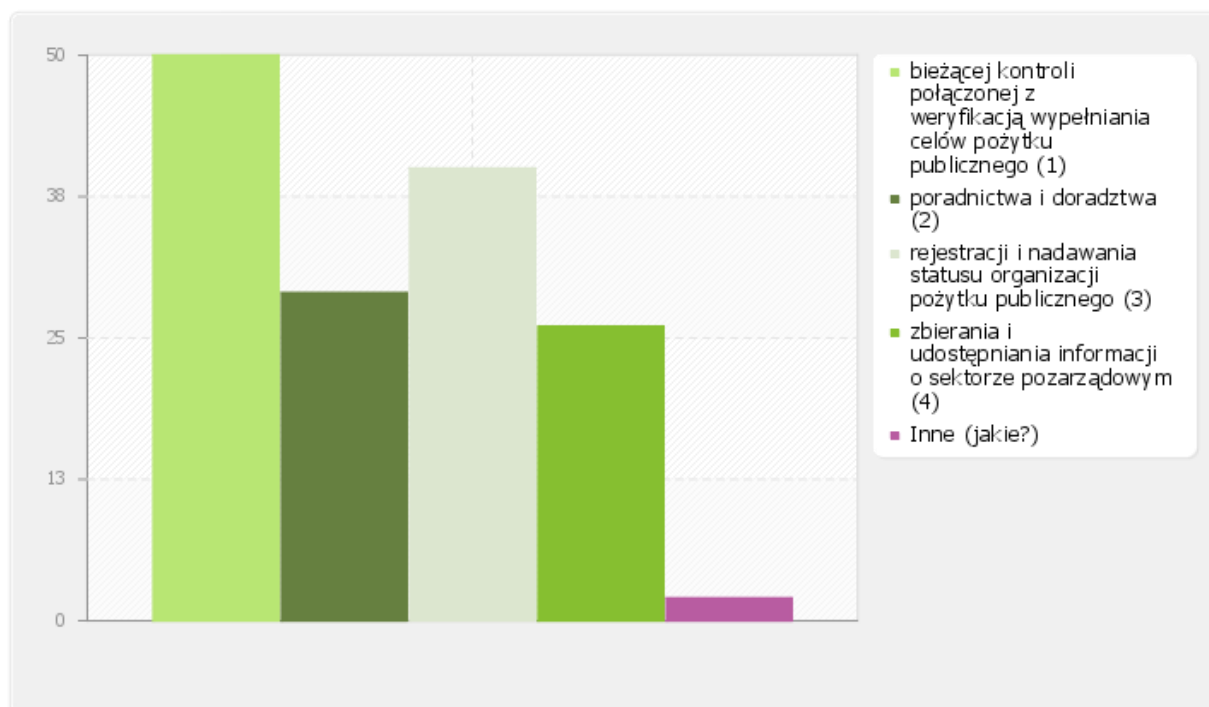

Pytanie:

Jakie funkcje powinien pełnić regulator?

- ✓ bieżącej kontroli połączonej z weryfikacją wypełniania celów pożytku publicznego
- ✓ poradnictwa i doradztwa
- ✓ rejestracji i nadawania statusu organizacji pożytku publicznego
- ✓ zbierania i udostępniania informacji o sektorze
- ✓ inne, jakie?.....

Statystyki dla pytania 12.:		
Jakie funkcje powinien pełnić regulator?		
Odpowiedź	Ilość	%
bieżącej kontroli połączonej z weryfikacją wypełniania celów pożytku publicznego	51	64.6
poradnictwa i doradztwa	30	38.0
rejestracji i nadawania statusu organizacji pożytku publicznego	41	51.9
zbierania i udostępniania informacji o sektorze pozarządowym	27	34.2
inne, jakie?	2	2.5

Inne odpowiedzi:

- ✓ wspomaganie przy wypełnianiu ustawowych obowiązków (np. audyt)
- ✓ odbierania statusu OPP

SANKCJE ZA DZIAŁANIE NIEZGODNE Z WYMOGAMI DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO

W Niemczech w przypadku stwierdzenia uchybień wobec prawa lub statutu, instytucja nadzorcza może: upomnieć i poinstruować fundację, uchylić decyzję jej organów i zobowiązać je do wykonania innej, nałożyć na nią grzywnę, odwołać członków organów statutowych i - w przypadku narażenia fundacji na straty - dochodzić wobec nich roszczeń odszkodowawczych. Dodatkowo, jeżeli statut lub rzeczywista działalność organizacji nie spełnia wymogów ustawowych, urząd skarbowy może cofnąć decyzję o zwolnieniu podatkowym organizacji pożytku publicznego i zażądać zapłaty podatku od prowadzonej działalności nie podlegającej przywilejom podatkowym. W Wielkiej Brytanii Komisja ds. Dobroczynności może polecić władzom organizacji zastosować się do jej zaleceń, zawiesić członków zarządu w ich funkcjach, usunąć lub wyznaczyć nowych, zamrozić aktywa fundacji, przeszukać pomieszczenia fundacji, a także ustanowić zarząd komisaryczny. W ostateczności może odebrać przywileje podatkowe, wykreślając fundację z rejestru. Na Węgrzech, prokurator w ramach ogólnych uprawnień kontrolnych, może wystosować uwagi i ostrzeżenia do organizacji, oprotestować decyzje organu zarządzającego organizacją, a także złożyć wniosek do sądu o przerejestrowanie

organizacji do niższego stopnia statusu pożytku publicznego, a – w ostateczności - o wykreślenie organizacji z rejestru pożytku publicznego.

Pytanie:

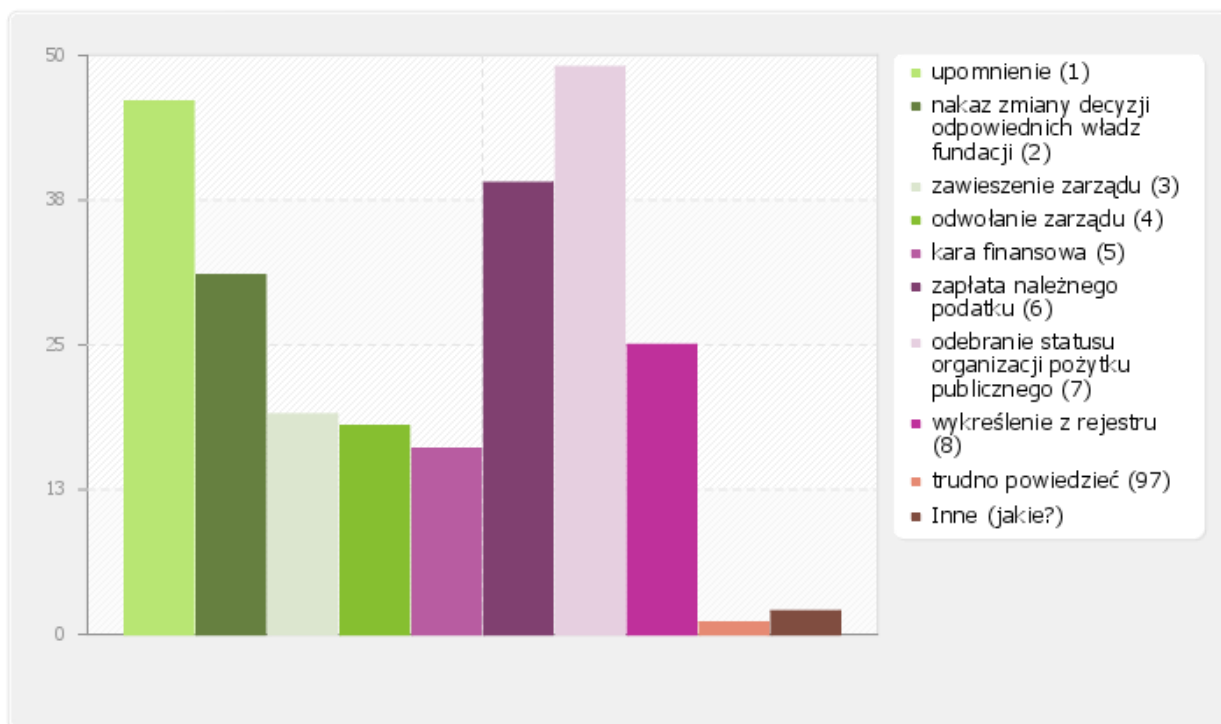
Jakie sankcje powinny być stosowane w przypadku, gdy fundacja pożytku publicznego nie spełnia wymogów działalności pożytku publicznego? (Można zaznaczyć wszystkie odpowiedzi)

- ✓ upomnienie
- ✓ nakaz zmiany decyzji odpowiednich władz fundacji
- ✓ zawieszenie zarządu
- ✓ odwołanie zarządu
- ✓ kara finansowa
- ✓ zapłata należnego podatku
- ✓ odebranie statusu organizacji pożytku publicznego
- ✓ wykreślenie z rejestru
- ✓ inne, jakie?

Statystyki dla pytania 13.:

Jakie sankcje powinny być stosowane w przypadku, gdy fundacja pożytku publicznego nie spełnia wymogów działalności pożytku publicznego?

<i>Odpowiedź</i>	<i>Ilość</i>	<i>%</i>
upomnienie	46	58.2
nakaz zmiany decyzji odpowiednich władz fundacji	31	39.2
zawieszenie zarządu	19	24.0
odwołanie zarządu	18	22.8
kara finansowa	16	20.2
zapłata należnego podatku	39	49.4
odebranie statusu organizacji pożytku publicznego	49	62.0
wykreślenie z rejestru	25	31.6
trudno powiedzieć	1	1.3
inne, jakie?	2	2.5

Inne odpowiedzi:

- ✓ *sankcja powinna być zależna od stopnia winy*
- ✓ *poinstruowanie i okresowy nadzór, naprawienie szkody*